

CHANAKYA NEETHI - CHAPTER 2

anṛtaṃ sāhasaṃ māyā mūrkhavatmatilōbhitā □
aśauchatvaṃ nirdayatvaṃ strīṇāṃ dōṣāḥ svabhāvajāḥ □ 01 □

bhōjyaṃ bhōjanaśaktiścha ratiśaktirvarāṅganā □
vibhavō dānaśaktiścha nālpasya tapasaḥ phalam □ 02 □

yasya putrō vaśībhūtō bhāryā Chandānugāminī □
vibhavē yaścha santuṣṭastasya svarga ihaiva hi □ 03 □

tē putrā yē piturbhaktāḥ sa pitā yastu pōṣakaḥ □
tanmitraṃ yatra viśvāsaḥ sā bhāryā yatra nirvṛtiḥ □ 04 □

parōkṣē kāryahantāraṃ pratyakṣē priyavādinam □
varjayēttādṛśaṃ mitraṃ viṣakumbhaṃ payōmukham □ 05 □

na viśvasētkumitrē cha mitrē chāpi na viśvasēt □
kadāchitkupitaṃ mitraṃ sarvaṃ guhyaṃ prakāśayēt □ 06 □

manasā chintitaṃ kāryaṃ vāchā naiva prakāśayēt □
mantrēṇa rakṣayēdgūḍhaṃ kāryē chāpi niyōjayēt □ 07 □

kaṣṭaṃ cha khalu mūrkhatvaṃ kaṣṭaṃ cha khalu yauvanam □
kaṣṭātkaṣṭataraṃ chaiva paragēhanivāsanam □ 08 □

śailē śailē cha māṇikyāṃ mauktikaṃ na gajē gajē □
sādhavō na hi sarvatra chandanaṃ na vanē vanē □ 09 □

putrāścha vividhaiḥ śīlairniyōjyāḥ satataṃ budhaiḥ □
nītijñāḥ śīlasampannā bhavanti kulapūjitāḥ □ 10 □

mātā śatruḥ pitā vairī yābhyāṃ bālā na pāṭhitāḥ □
sabhāmadhyē na śōbhantē haṃsamadhyē bakō yathā □ 11 □

lālanādbahavō dōṣāstādanē bahavō guṇāḥ □
tasmātputraṃ cha śiṣyaṃ cha tāḍayēṇna tu lālayēt □ 12 □

ślōkēna vā tadardhēna tadardhārdhākṣarēṇa vā □
abandhyaṃ divasaṃ kuryāddānādhyayanakarmabhiḥ □ 13 □

kāntāviyōgaḥ svajanāpamānaḥ
ṛṇasya śēṣaḥ kunṛpasya sēvā □
dāridryabhāvādvimukhaḥ cha mitraḥ
vināgninā pañcha dahanti kāyam □ 14 □

nadītīrē cha yē vṛkṣāḥ paragēhēṣu kāminī □
mantrahīnāscha rājānaḥ śīghraḥ naśyantyasaḥśayam □ 15 □

balaḥ vidyā cha viprāṇāḥ rājñāḥ sainyaḥ balaḥ tathā □
balaḥ vittaḥ cha vaiśyānāḥ sūdrāṇāḥ pārīcharyakam □ 16 □

nirdhanaḥ puruṣaḥ vēśyā prajā bhagnaḥ nṛpaḥ tyajēt □
khagā vītaphalaḥ vṛkṣaḥ bhuktvā chābhyāgatō gṛham □ 17 □

gṛhītvā dakṣiṇāḥ viprāstyajanti yajamānakam □
prāptavidyā guruḥ śiṣyā dagdhāraṇyaḥ mṛgāstathā □ 18 □

durāchārī durādrṣṭīdurāvāsī cha durjanaḥ □
yanmairī kriyatē pumbhirnaraḥ śīghraḥ vinaśyati □ 19 □

samānē śōbhatē prītiḥ rājñi sēvā cha śōbhatē □
vāñijyaḥ vyavahārēṣu divyā strī śōbhatē gṛhē □ 20 □